

Jani házhoz megy

Diákhumor: nem fogják (ma)holnap a Kubatov-lista mentén a nagyszülők regisztrációját örökölhetővé tenni? Akkor most már a lábmosás szabályait is beemel(het)ik az Alaptörvénybe? Van határ? A tragikomikus, ostoba kármentés modellértékű hírére reagál így a derűs józanész. A jegyző ugyanis – a legfrissebb, amúgy zseniálisnak vélt ötletroham, agyrém következtében - kérésre személyesen is ellátogathat a mozgásukban korlátozottakhoz a választási regisztráció érdekében. Sőt, kötelezően meg kell jelennie minden illetékességi területéhez tartozó háztartásban, hogy előre tájékoztasson a választói feliratkozásról. Számos sebből vérzik a tervezett „feliratkozás”, amelyen az újabb próbálkozás nem javít, hanem ront. Azt, hogy az általános választójog nem igényel és nem tűr meg semmiféle adminisztratív cenzust jelentő korlátozást, kifejtettem e lapban (nol.hu 2012.09.08. Lezsírozott kamuvoksolás címmel.) Májig érvényes kulcsmondata: a közügyekben való részvétel alapjogát a regisztráció révén szükségtelenül és aránytalanul, azaz alkotmányellenesen korlátoznák. Ezen érdemben nem változtat az sem, ha beemelik az Alaptörvénybe. Így legfeljebb azt érik el, hogy „alaptörvényes”, ámde az alkotmányos jogállam axiómáit, továbbá az ország uniós és nemzetközi jogi vállalásait sértő egéruat kutatnak. Időt nyernek talán a demokratikus nemzetközi közvélemény felébredéséig.

Csakhogy a szükségtelen, s egyben aránytalan jogkorlátozás most kiegészülne az „alkalmatlanság” közjogi kritériumával. Egyfelől a hatalomtól bódult nyeretlen kétévesek, dilettánsok, közjogi csepürágók a népharagtól és a lelepleződéstől tartva kapkodnak, hozakodnak elő trükkös látszat-megoldásokkal. Másfelől, az alapjogi teszt részét képező - a választott módot illető – alkalmatlanság is beköszönt a választójog megbuherálása kapcsán. A lényeg változatlan: a bukásra álló hatalom játéka a bizonytalanok, elégedetlenek távoltartására. Növum, hogy ehhez új frontot nyitnak – idegen dárdákat csalánba küldve. Ez a jegyző beapplikálása a hibás rendszerbe, talán azzal a hátsó szándékkal is, hogyha (szükségképpen) kudarc jönne, kéznél legyen a bűnbak. Nem feltételezem, hogy a direkt felsőbbbségi parancs miatt szorult helyzetű kormánypártiak készakarva teszik tönkre a szabad választás, a fair, békés hatalomváltás alkotmányos alapintézményét, a választójogot. „Csak” szorongva-erőlködve győzni akarnak, bármi áron. De állítom, hogy tudatlanságból, felelőtlenségből és hatalomféltésből közömbösek a bornírt húzás esélyei és következményei iránt. Ezúttal, csak ebből az aspektusból nézzük meg a felvetés hátterét, abszurd leágazásait, kihatásait.

Ha igaz, hogy a lakosság kb. 80 %-a regisztráció-ellenes, akkor zömüknek kapóra jön a jegyzői vizit. Élhet a nép az ellenállási jogával: jöjjön helybe a hatalom, ha valamit akar tőlem. Tovább gondolva e szisztéma „működését”, a népszámlálás mizériái jönnek elő - a politikai megosztottság és harag okán – hat-tetejével. Nem pusztán a költség-robbanás fenyegető, de a konfliktus, s a manipuláció esélye is. Mit kezd egymással a polgár és a hivatalos személy e nem kívánt randevú során? Ki igazol(tat) kit? Milyen listát visz-hoz a jegyző magával? Ki vállalja, miért és mennyiért ezt a munkát, tudván, hogy munkaköri kötelezettségként rányomni ezt frusztrált köztisztviselőkre nonszensz. Mi lesz a regisztráció egyéb válfajaival? Egyáltalán: ki, mikor, hogyan és milyen eredménnyel mérte fel a nagy ötlet társadalmi, politikai és közgazdasági feltételeit, várható hatásait? Ennek hiányában nem kell attól tartani, hogy kabaréba illő, vagy büntetőjogi tényállásokat megvalósító jelenetek következnek sorban?

A jegyzők az önkormányzat vezető, bár éppen mostanában lefokozódó köztisztviselői. Döntő részük és hivatali hátterük most, s 2013 elején jut egzisztenciálisan fenyegetett, hatáskörileg és anyagi tekintetben is megrövidített helyzetbe. Mégis ki kellene állniuk olyan kamu ügyért, ami nem önkormányzati kompetencia. Jövőre ellenben „beindulnak” a járási hivatalok, melyeknek „méltó” vizsgafeladat lehetne ez a kényes, kockázatos, ám csakugyan államigazgatási tennivaló. Mégse merik ezt a leckét rájuk bízni, tudván, hogy szinte semmi

nincs meg a korrekt feladat-ellátáshoz. Dőlnek a dominók, s mindez előre látható. Ám ezekről a kormányzati oldalon egy árva, hiteles felmérés, háttér tanulmány, hatásvizsgálat sincs. Nem számít? Annyira futotta tőlük, hogy semmi gond, a feladat delegálható lesz hivatalnokokra! Ne menjünk bele most a) hatáskör-átruházás, b) döntésbeli részvétel, c) képviseleti-aláírásbeli felhatalmazás Bermuda-háromszögébe. Pusztán ennyi ellenérv: bírói ítélettel kellene eltiltani a közjog művelésétől azt, aki ezekkel konfúzusan dobálózik. Ellenben jó előre jelezni: a látogatók hivatalos személyként járnak ide-oda, tehát a büntetőjogi helyzetük, felelősségük /L.: Btk. 137.§1., 177/A. 211., 225. §/ is e szerint alakul. Az elévülési idők túlnyúlnak 2014 nyarán. Miért is alkalmatlan a jegyző és csapatának beszorítása e jogkorlátozó rendszerbe? Főként azért, mert bizonytalan, beláthatatlan, kiszámíthatatlan, megalapozatlan és felesleges, ámde pártosan politizáló metódussal próbálnák a választók akaratát érdekeiktől, jogaiktól eltéríteni.

Egykor volt egy populáris tévéműsor Jani házhoz megy címmel. Reinkarnáljuk? Ki lesz a Jani? Csak nem az államfő? A köztársaság elnökének lett volna és még lesz dolga a bornírt, unortodox választási farigcsálás ügyében. Diákhumor záró-poén: ha ezt valóban megszavazzák, akkor tényleg be kell hívni az EBESZ-t, sőt a kéksisakosokat is.

Budapest, 2012. 11.02. Kolláth György alkotmányjogász

Függelék (arra tekintettel, hogy a dolgozatot zsűrizők kis része túlzottan, ill. korainak tartotta a büntetőjogi aggódalmakat, hivatkozásokat)

Jani házhoz megy II. (kiegészítés, rövid vázlat, büntetőjogi áttekintés)

A végig gondolatlan választási előregisztráció, az ún. feliratkozás ad absurdum felvet büntetőjogi vonatkozásokat, Btk-ba illő magatartásokat, szituációkat is. Főként áll ez arra, hogy egy friss módosító szerint akár két ízben is találkozhat a polgár a jegyzővel, ill. annak hivatali köztisztviselőjével: előbb egy kötelező, általános, tájékoztató körben, majd pedig egy fakultatív, külön kérésre való esetben, a tényleges feliratkozás végett.

A politikai és jogi kultúra mai fokán, és várható élesedés miatt érdemes jó előre áttekinteni a Btk-vonatkozásokat. A lehetséges (fizikai és jogi) tényállások teljes körét számba vevő összeállítás nem készülhet, de időbeni jelzés, egyelőre spekulatív szemle igen. Íme! Ami a bonyolult, többfelé elágazó büntetőjogi vonatkozásokat illeti: az tény, hogy a tennivaló államigazgatási hatósági (regisztrációs) munka, és a jegyző és köztisztviselői a Btk. fogalom-rendjében **hivatalos személyeknek** minősülnek (Btk. 137. § 1. pont). Így ez a kör egy esetleges vita, atrocitás során fokozott büntetőjogi védelmet is élvez. Miért lehet ilyen szitu? Azért, mert sok polgárnak eleve: így sem úgy se tetszik a regisztráció, és a hozzá érkező személyen szóban vagy másként reagálná le a rossz érzését. Így, beszélésekkel is gyakorolná a népi ellenállási jogát?! Mindig volt, van ilyen. **Konfliktus-forrás, hogy ma megismert elgondolás szerint nem csak a fél kérésére való egyszeri, de kétízbeni találkozás lehetséges: előbb egy általános kör, hogy lehet regisztrálni, majd egy tényleges, hogy íme, most tessék, Önök kérték.** Voltak viták a népszámlálás kapcsán: kötelező is volt fogadni a biztost, szabálysértésnek minősült a nemleges hozzáállás. Ergo számolni kell itt is ilyesmivel, s egyelőre nem tették kötelezővé, nem szankcióval biztosították - mint ott – a befogadást. /Gyakran már a házba se engedték be, sérelmezték a csengetést is./ **A jegyző kötelességét tételeznék**

mégis itt csupán, de nem a polgárét. Ha utóbbit is akarják, mindjárt egy alapjog kötelezéssel való tönkre tételénél vagyunk.

De, a főbb deliktuális gond más.

1)A **Btk. 177/A §** a mindenféle, bár törvényen kívüli barát-ellenség listákkal szemben próbál védelmet nyújtani, és ez főként áll ez a politikai véleményt hordozó választási attitűdre, mint különleges személyes adatra nézve. A Btk. 177/A § (4) bekezdésénél - az enyhébb alapesethez képest, súlyosabb, már büntetési alakzat mutatkoznék, s 3 évig terjedő szabadságvesztés is kiszabható, ha hivatalos személy vagy közmegegyezésű él vissza más személyes adatával.

2)Tovább menve tény az, hogy a Btk. 211. §-ban foglalt **A választás... rendje elleni bűncselekmény bár expressis verbis nem szólhat a regisztrációról**, de általános kategóriái lefedhetik a pártos manipuláció tényállását. A népszámlálás még nézhető volt aktuálpolitikától mentes közügynek, de a következő választás nem lesz az: már látszik. A közjogi felállás szerint, elvben a jegyző politika-semleges hivatalnok, de a ellátandó feladat nem ilyen, ha a főnökség ezt így várja el. Megvalósulhat 2 büntetőjogi kategória: a Btk. 211. § d) és/vagy e) pontja: d) jogosulatlanul aláír, **hamis adatot tüntet fel**, e) az arra **jogosultat a választásban ...akadályoz, vagy erőszakkal, fenyegetéssel ,megtévesztéssel, illetőleg anyagi juttatással befolyásolni törekszik**. Mondhatják persze, hogy a **feliratkozás még nem választás, de ez általános megfogalmazás, s bírósági jogi minősítés, mérlegelés tárgya lesz.**

3)Más: a Btk. 225. § pedig a **hivatali visszaélés** tényállását rögzíti Így .”Az a hivatalos személy, aki **azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen**, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy **hivatali helyzetével egyébként visszaél, büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel** büntetendő. Rábeszélés vagy lebeszélés egyként ide sorolódna, és más manipuláció dettó. Nem is személyes érdek, ill. célzat a jogi feltevés, más érdekében is tilos ott, akkor kampányolni. Visszaélés lehet már az is, ha a biztos agitál pro vagy kontra. Lehet olyan túlzott tét, ergo célzat, mely szerint egy erőszakos vezetés vagy a látogató magánszorgalma ezt elvárja, s mindjárt volna felbujtó, etc.

Talán rémeket látok, de a puskaporos légkör és az eddigi látencia bátorít(hat) ilyesfajta tettekre. Rezsinváltás megakadályozása megér ennyit is? Ellenpróbaképpen: nem volna már itt az ideje ezekre a - majdani megtisztulást elősegítő, a jogállam hitelét visszaállító – számításba jövő jogi konzekvenciákra is felhívni a figyelmet. Nem kezdődhet egy korrekt új rezsim amnesztiával?!